

Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Çalışan Doktorların Müzik Terapi Hakkında Düşünceleri: Tanımlayıcı Araştırma

Thoughts of Doctors Working in Training and Research Hospital on Music Therapy: Descriptive Research

^{ID} Nurhan DÖNER AKTAŞ^a, ^{ID} Yılmaz KAHYAOĞLU^b

^aErzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Dermatoloji Kliniği, Erzurum, TÜRKİYE

^bAtatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bilimleri Bölümü, Erzurum, TÜRKİYE

Bu makale 2016 yılında Nurhan Döner Aktaş'ın Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bilimleri Bölümü Lisans tezi olarak "Erzurum Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesinde Çalışan Doktorların Müzikle Tedavi Hakkında Düşünceleri Üzerine Bir İnceleme" başlığı ile basılmıştır.

ÖZET Amaç: Bu araştırma, Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesinde çalışan doktorların tarih boyunca hastalıkların tedavisinde veya tedaviye yardımcı olarak kullanılan müzik terapi hakkındaki düşünceleri üzerine odaklanmıştır. **Gereç ve Yöntemler:** Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesinde görev yapan doktorlara, sosyodemografik bilgiler ve müzik terapiyle ilgili inanışların sorgulandığı sorulardan oluşan anket rastgele dağıtılmıştır. Anket, doktorlar tarafından doldurulmuştur. **Bulgular:** Çalışmaya katılan doktorların %53,2'sinin (41) erkek, %46,8'inin (36) kadın olduğu belirlendi. Yaş ortalamaları 36,13 (std=5,43) olarak tespit edildi. Katılımcıların %11,7'sinin müzik terapiyle ilgili bir toplantıya katıldığı belirlendi. Doktorların %22,1'i müzik terapiyle ilgili en az bir makale okuduğu saptandı. Çalışmaya katılan doktorların %35,1'inin müziğin günümüz tıp biliminde terapide kullanılmasıyla ilgili olarak fikri olmadığı saptandı. Çalışmamıza katılan doktorların çoğunluğu müziğin, fizik tedavi ve rehabilitasyon, psikiyatri, onkoloji, nöroloji ve palyatif bakım hastalarının tedavisine destek olarak kullanılabileceğini belirtirken; dahiliye, kadın doğum, deri ve zührevi hastalıklar, ortopedi, anestezi, göz hastalıkları, pediatri ve plastik cerrahi hastalarının tedavisine destek olarak kullanılabileceği konusunda fikri olmadığını tespit edildi. **Sonuç:** Bu araştırmayla doktorların çoğunluğunun, müziğin hastaların tedavisine destek amaçlı kullanılabileceğini düşündüğü, ancak konuyla ilgili yeterli bilimsel bilgi sahibi olmadıkları tespit edilmiştir. Yapılacak olan bilimsel çalışmalar, toplantılarla elde edilecek olan kanıta dayalı bilgiler ışığında, doktorların müzik terapiye inançlarının artacağı kanısına varılmıştır.

ABSTRACT Objective: This research, focused on the thoughts of doctors working in Regional Training and Research Hospital about music therapy, which has been used in the treatment of diseases or as an aid to treatment throughout history. **Material and Methods:** A questionnaire consisting of questions regarding socio-demographic information and beliefs about music therapy was randomly distributed to the doctors working in Regional Training and Research Hospital. Questionnaire filled out by doctors. **Results:** 53.2% (41) of the doctors participating in the study were male and 46.8% (36) were female. Their average age was 36.13 (std=5.43). It was determined that 11.7% of the participants attended a meeting about music therapy. It was found that 22.1% of the doctors read an article about music therapy. It was found that 35.1% of the doctors participating in the study had no idea about the use of music in therapy in today's medical science. While most of the doctors participating in our study stated that music can be used as a support for the treatment of physical therapy and rehabilitation, psychiatry, oncology, neurology and palliative care patients; It was determined that he had no idea that it could be used as a support for the treatment of internal medicine, gynecology, dermatological and venereal diseases, orthopedics, anesthesia, ophthalmology, pediatrics and plastic surgery patients. **Conclusion:** With this research, it was determined that most of the doctors thought that music could be used to support the treatment of patients, but they did not have sufficient scientific knowledge on the subject. In the light of the evidence-based information to be obtained through scientific studies and meetings, doctors' belief in music therapy will increase.

Anahtar Kelimeler: Hastane çalışanı doktorlar; müzik terapi

Keywords: Hospital staff doctors; music therapy

Müziğin, sanat olmasının yanı sıra insan üzerine etkileri de bilimsel alanda ilgi uyandırmaktadır. İnsanlar, yüzyıllar boyunca hastalıkları iyileştirmek için çeşitli yöntemlere başvurmuşlardır ve müzik en eski

tedavi yöntemlerinden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Çoğu Eski Çağ medeniyetlerinde hekimler, hastaların tedavisi için çeşitli bitki ve ilaçların yanı sıra müzik ve dansı kullanmışlardır. Antik Çağlarda mü-

Correspondence: Nurhan DÖNER AKTAŞ

Zmir Kâtip Çelebi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi, İzmir, TÜRKİYE/TURKEY

E-mail: nurhan_doner@yahoo.com

Peer review under responsibility of Journal of Traditional Medical Complementary Therapies.

Received: 25 Dec 2020

Received in revised form: 06 Apr 2021

Accepted: 07 Apr 2021

Available online: 13 Apr 2021

2630-6425 / Copyright © 2021 by Türkiye Klinikleri. This is an open access article under the CC BY-NC-ND license (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>).

ziğin, ruhun eğitiminde ve arınmasında önemli rolü olduğu kabul edilmiştir.¹

Müzikle tedavi, “müzik” ile “tedavi” kelimelelerinden oluşur. “Tedavi”, hastaların sağlıklarının düzeltilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasını ve çarelerini öğreten tıbbi bir terimdir. Müzikle tedavi, müzik tedavi uzmanlarınca, uygun ortamda zihinsel ve fiziksel sağlığın kazanılması, sürdürülmesi ve tedavisinde müziğin sistemli olarak kullanılmasıdır. Müziğin ve müzik aktivitelerinin etkileri ile kişinin kendisini, kendisiyle ilgili dünyayı anlaması ve kişi ile toplum arasındaki dengenin sağlanması amaçlanmaktadır.²

Türk toplumlarında müzikle tedavi geleneğinin, yaklaşık 6 bin yıl öncesine uzanan bir geçmişi vardır. Ruhsal hastalıklarda, korku ve heyecan anlarında meydana gelebilen nabız atışlarındaki değişim ve bu değişimin sebep olduğu huzursuzluk üzerine çalışırlardı. Ruh hastalarının hoşlandıkları şarkıları, müzik aletlerini bir araya getirerek hastalara uygun zemin sağlayan darüşşifalar kurulmuştur.³ Türklerde müzikle tedavi alanındaki çalışmaların Selçuklularda ve Osmanlılarda ciddiyetle yapıldığı ve tedavinin yapıldığı yerlerin şifahane olarak adlandırıldığı bilinmektedir. Türklerin müzikle tedavi konusunda yaptıkları şifahanelerden Şam’da Nureddin Hastanesi, İstanbul’da Fatih Darüşşifası ve Edirne’deki Edirne Darüşşifası (II. Bayezid Külliyesi) bunlardan bazılarıdır.⁴

Birçok Türkçe kaynakta “müzikle tedavi” olarak adlandırılma yapılsa da bazı Türkçe kaynaklarda ve yurt dışı kaynaklarda tedavi kelimesi yerine “terapi” kelimesinin kullanıldığını görmekteyiz. “Terapi”, kelime manası olarak bir hastalığı ortadan kaldıracak yöntemleri ve bu yöntemlerin kullanılma yollarını bu- larak, hastanın sıkıntılarını ortadan kaldırma veya azaltma olarak tanımlanmaktadır. Dünya Müzik Terapisi Federasyonu [World Federation of Music Therapy (WFMT)] “terapi” kelimesini kullanmakta ve müzik terapiyi bir müzik terapistinin bir danışan veya grup ile katılımcıların; fiziksel, duygusal, zihinsel, sosyal ve bilişsel ihtiyaçlarına karşılık verebilmek adına iletişim, diyalog, öğrenim, mobilizasyon, ifade, organizasyon ve bunlarla ilişkili diğer terapötik amaçları gerçekleştirmek ve kolaylaştırmak amacıyla

planlı bir süreçte müzik ve/veya müzikal unsurları (ses, ritim, melodi ve armoni) kullanılması olarak tanımlanmaktadır.⁵

Müzik terapi günümüzde de önemli bir yere sahiptir. Özellikle Amerika, Avusturya ve Fransa’da müzik terapi yönteminde önemli gelişmeler sağlanmıştır. Ülkemize ve diğer birçok ülkede, geçmişten günümüze müzik terapi alanında gerek tarihiyle ilgili gerek bilimsel birçok çalışma yapılmaktadır.⁶ Ülkemizde son yıllarda müzik terapiyle ilgili eğitim ve sertifikasyon programlarına başlanmıştır.

Günümüzde tıp alanında kanıta dayalı esaslar ön plana çıkmaktadır. Kanıta dayalı tıp, doktorların tedaviye yönelik hastasının özellikleri ve seçimleriyle kendi deneyimlerini, mevcut en iyi kanıtın ışığında birleştiren sistematik yaklaşımdır.⁷ Klinik kanıtlar, temel tıp kaynaklı çalışmalardan hasta merkezli klinik çalışmalara, tanısal testlerin duyarlılıklarına, rehabilitasyon ve koruyucu yöntemlerin etkinlik ve güvenilirliğine kadar uzanan bir yelpazeyi kapsar.⁸ Doktorların, hastalarına uygun tedavi seçimlerini kanıta dayalı esaslar üzerinden yapmaları beklenir. Ülkemizde birçok üniversitede, eğitim araştırma hastanesinde çeşitli hastalıklarda müzik terapinin kullanımıyla ilgili bilimsel temelli çalışmalar yapılmakta ve sonuçları yayınlanmaktadır.⁶ Son yıllarda hekimlerin konuya bilimsel yaklaşımının artmış olması, ülkemizde müzik terapinin hak ettiği bilimsel pozisyonu bulması konusunda katkı sağlaması açısından önemlidir.

Müzik terapiden faydalanabilecek hastaların müzik terapi uygulamalarına yönlendirilmeleri hususunda hekimlerin rolü yadsınmaz. Hekimlerin müzik terapi hakkındaki düşünceleri ve müzik terapiyi bilimsel temeli olan bir yöntem olarak kabul etmeleri, bu konudaki davranışlarını etkilediği düşünülerek bu çalışma planlanmıştır. Çalışmanın örneklemini olan doktorların müzik terapiyle ilgili davranışlarının belirlenmesi amacıyla bu konudaki düşüncelerinin irdeelenmesi amaçlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEMLER

Bu çalışmanın evreni, Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesinde görev yapan doktorlardır. Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesinde çeşitli branşlarda çalışan

toplam 154 uzman hekim bulunmaktaydı ve çalışma için minimum örneklem sayısı %95 güven aralığında 77 olarak saptandı. Çalışmada 77 doktora ulaşılarak, Bölge Eğitim Araştırma Hastanesinde çalışan doktorların müzik terapi hakkında düşünceleri incelenmiştir.

Doktorlara, sosyodemografik bilgiler ve müzik terapiyle ilgili inanışlarının sorgulandığı sorulardan oluşan anket rastgele dağıtılmıştır. Anketler doktorlar tarafından doldurulmuştur. Anketler dağıtılmadan önce Bölge Eğitim ve Araştırma Hastanesi Etik Kuruluna başvuruldu, 2016/8-55 no.lu karar ile onay alındı. Çalışma, Helsinki Deklarasyonu Prensipleri'ne uygun olarak yapıldı. Çalışmaya katılan doktorlar tarafından bilgilendirilmiş onam formu imzalandı.

Çalışmada, demografik özellikler çıkarıldıktan sonra soruların "Cronbach alfa testi" ile yapılan güvenilirlik testi sonucunda test değeri 0,88 olarak tespit edildi.

İSTATİSTİKSEL ANALİZ

Elde edilen veriler SPSS Windows 15.0 versiyon (SPSS Inc., Chicago, USA) paket programı üzerinden süresiz değişkenler için frekans ve yüzde değerleri, sürekli değişkenler için ortalama ve standart sapma değerleri analizi yapılmış ve doktorların müzik terapi inanışları yorumlanmıştır.

BULGULAR

Çeşitli branşlarda çalışmakta olan uzman doktorlar çalışmaya rastgele dâhil edilmiştir. Çalışmaya 77 uzman doktor katılmıştır. Çalışmaya katılan doktorların %53,2'si (41) erkek, %46,8'i (36) kadındı. Yaş ortalamaları 36,13 (std=5,43) olarak tespit edildi.

Çalışmaya katılan doktorların %36,4'ü dahili branşlarda çalışırken, %23,4'ü cerrahi branşlarda, %20,8'i laboratuvarında, %18,2'si fizik tedavi ve rehabilitasyon (FTR), kulak-burun-boğaz, göz ve dermatoloji branşlarında çalışmakta olduğu belirlendi. Katılımcılardan biri branşını belirtmedi.

Yapılan analiz sonucunda, çalışmaya katılan doktorların 64'ü (%83,1) müziğin bazı hastalıkların tedavisinde tıbbi tedaviye destek olarak kullanılabilmesine inanırken, 11'inin (%14,3) bu konuyla ilgili

fikrinin olmadığı, 2'sinin (%2,6) ise bu önermeye inanmadığı saptandı.

Çalışmaya katılan doktorların "müziğin hastalıkların tedavisindeki yeriyle ilgili inanışlar" başlığı altında sorulan sorulara 28'i (%36,4) bazı hastalıkların sadece müzikle tedavi edilebileceğine inandığını, 28'i (%36,3) bu konuyla ilgili fikrinin olmadığını, 21'i (%27,3) ise bazı hastalıkların sadece müzikle tedavi edilebileceğine inanmadığını belirtti.

Yapılan analiz sonucunda, çalışmaya katılan doktorların 9'u (%11,7) müzik terapiyle ilgili bir toplantıya katıldığı, 17'sinin (%22,1) müzik terapiyle ilgili en az bir makale okuduğu belirlendi.

Çalışmaya katılanların 45'i (%58,4) "dünyada müzik terapi yapan merkezler bulunmaktadır" önermesinin doğru olduğunu, 32'si (%41,6) konuyla ilgili fikrinin olmadığını belirtti.

Yapılan analiz sonucunda çalışmaya katılan doktorların 28'i (%36,4) ülkemizde müzik terapi yapan kurumun var olduğunu bildiğini, 28'inin (%36,4) bu konuyla ilgili fikrinin olmadığını, 21'inin (%27,2) ise müzik terapi yapan herhangi bir kurumun olmadığını belirttiği saptandı.

Çalışmaya katılan doktorların, müziğin klinikte ilgili branşlarda tedavi edici veya tedaviye destek olarak kullanılabilmesiyle ilgili soruya verildiği cevapların analizi [Tablo 1](#)'de yer almaktadır.

Çalışmaya katılan doktorların, müziğin insan vücudu ve ruhsal durumu üzerine etkilerine yönelik soru sorulduğunda 49'u (%63,6) müziğin tansiyon üzerine etkisi olduğunu düşünürken, 26'sı (%33,8) bu konuyla ilgili fikrinin olmadığını, 2'si (%2,6) ise müziğin tansiyon üzerine etkisinin olmadığını belirtti.

Çalışmaya katılan doktorların 69'u (%89,6) bazı müzik türlerinin insanı rahatlattığını düşünürken, 8'i (%10,4) bu konuyla ilgili fikrinin olmadığını ifade etmiştir.

[Tablo 2](#)'de görüldüğü gibi çalışmaya katılan doktorların 45'i (%58,4) müziğin ezgisi, ritmi ve sözlerinin tedavide kullanılabilmesini düşündüğü belirlendi.

İstatistiksel analiz sonucunda, çalışmaya katılan doktorların 44'ünün (%57,1) "müziğin günümüz tıp biliminde yeri yoktur" önermesine "yanlış" cevabını verdiği, 27'sinin (%35,1) bu konuyla ilgili "fikrim

TABLO 1: Müziğin, klinikte ilgili branşlarda tedavi edici veya tedaviye destek olarak kullanılabileceğiyle ilgili soruya verilen cevabın analiz tablosu.

	Doğru (f) %	Yanlış (f) %	Fikrim yok (f) %
Dahiliye	(23) %29,9	(20) %26,0	(34) %44,1
KBB	(9) %11,7	(12) %35,1	(41) %53,2
FTR	(42) %54,5	(27) %15,6	(23) %29,9
Psikiyatri	(70) %90,9	(1) %1,3	(6) %7,8
K. hastalıkları	(22) %28,6	(23) %29,8	(32) %41,6
Dermatoloji	(27) %35,1	(17) %11,1	(33) %42,8
Ortopedi	(2) %2,6	(36) %46,8	(39) %50,6
Üroloji	(5) %6,5	(32) %41,6	(40) %51,9
Onkoloji	(48) %62,3	(9) %11,7	(20) %26,0
Genel cerrahi	(2) %2,6	(35) %45,5	(40) %51,9
Göz	(6) %7,8	(35) %45,4	(37) %48,8
Pediyatri	(29) %37,7	(17) %22,1	(31) %40,2
Plastik cerrahi	(3) %3,9	(36) %46,8	(38) %49,3
Nöroloji	(42) %54,5	(12) %15,6	(23) %29,9
Palyatif bakım	(50) %64,9	(7) %9,1	(20) %26,0
Yoğun bakım	(38) %49,4	(13) %16,9	(26) %33,7
n toplam=77 (%100)			

KBB: Kulak-burun-boğaz; FTR: Fizik tedavi ve rehabilitasyon.

TABLO 2: "Müziğin tedavide kullanılabilecek en etkili kısmı sizce hangisidir?" (birden fazla işaretlenebilir olarak belirtildi) sorusunun analiz tablosu.

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Ezgi		
Evet	20	26,4
Hayır	57	73,6
Toplam	77	100
Ritm		
Evet	22	28,6
Hayır	55	71,4
Toplam	77	100
Sözleri		
Evet	1	1,3
Hayır	76	98,7
Toplam	77	100
Ezgi, ritim, söz		
Evet	45	58,4
Hayır	32	41,6
Toplam	77	100

yok", 6'sının (%7,8) ise bu önermeyi "doğru" olarak işaretlediği saptandı.

Yapılan analiz sonucunda, çalışmaya katılan doktorların 68'i (%88,3) müzik terapiyle ilgili bilim-

sel çalışmalara ihtiyaç olduğunu düşündükleri, 9'unun (%11,7) ise konuyla ilgili fikrinin olmadığı belirlendi.

Yapılan analiz sonucunda çalışmaya katılan doktorlara müzik terapiyle ilgili bilimsel çalışmaya katılıp katılmama ile ilgili düşünceleri sorulduğunda 30'u (%39,9) olumlu, 29'u (%37,7) olumsuz yanıt verirken, 18'i (%23,3) ise bu konuyla ilgili fikirlerinin olmadığını ifade etti.

TARTIŞMA

Müzik terapi; kişinin sahip olduğu iç enerjisini geliştirerek ve/veya yeniden şekillendirerek, yaşam kalitesini artırarak, bireylerin kendisi ve çevresiyle uyum içinde yaşamasına yönelik uygulamaları kapsamaktadır.^{2,5}

Çiğerci ve ark., sağlık çalışanları (hemşire ve doktor) üzerinde yaptıkları çalışmalarında, katılımcıların %51,2'si müziğin tedavide tek başına kullanılmayacağını belirttiklerini bildirmişlerdir.⁹ Çalışmamızda, çalışmaya katılan doktorların %36,4'ü bazı hastalıkların sadece müzikle tedavi edilebileceğini önermesine katılırken, %83,1'inin "müziğin bazı hastalıkların tedavisinde tıbbi tedaviye destek olarak kul-

lanılabileceği” önermesine olumlu yanıt verdiği saptandı.

Dündar ve ark., %43,3’ünü doktorların oluşturduğu çalışmada tüm katılımcıların %73,3’ünün müzik terapi terimini duyduğu tespit edilmiştir.¹⁰ Sezer ve ark., %38,2’sinin doktorların oluşturduğu çalışmalarında, tüm katılımcıların %72,5’inin müzik terapi terimini duyduğu tespit edilmiştir.¹¹ XX. yüzyılda müzik terapi, Amerika ve Batı dünyasında alternatif tedavi yöntemi değil, geleneksel tıbbı uygun ve kuralları kendine has bilimsel bir tedavi yöntemi olarak kabul edilmiştir.⁵ Çalışmamızda doktorların %7,6’sı günümüz tıp biliminde müziğin yeri olmadığını düşünmekteyken, %35,1’inin konuyla ilgili fikrinin olmadığı saptandı. Cigerci ve ark., çalışmalarında katılımcı hemşirelerin %98,1’inin ve doktorların %98,2’sinin müzik terapiye ilişkin herhangi bir eğitim almadığını saptamıştır.⁹ Çalışmamızda katılımcıların %11,7’si müzik terapiyle ilgili bir toplantıya katıldığını belirtirken, %22,1’inin müzik terapiyle ilgili en az bir makale okuduğu saptandı.

Müzik terapinin, bilimsel bir terapi yöntemi olarak hastaneler, okullar ve huzurevlerinde kullanıldığı bilinmektedir. ABD, Avusturalya, Brezilya, Çin, Almanya, Macaristan, İrlanda, İtalya, Japonya, Meksika, Yeni Zelanda, Makedonya, İspanya, İngiltere Estonya, Finlandiya, Fransa, Almanya ve ülkemizin de içinde bulunduğu birçok ülkede müzik terapi uygulamaları yapılmaktadır.^{12,13} Çalışmamıza katılan doktorların %58,4’ü “Dünyada müzik terapi yapan merkezler bulunmaktadır.” önermesinin doğru olduğunu düşünmekteydi. Katılımcıların %41,6’sının konuyla ilgili fikrinin olmadığı saptandı.

Türkiye’de üniversitelere bağlı tıp fakültelelerinde, özel hastanelerde ve özel merkezlerde FTR, kalp-damar cerrahisi, onkoloji, nöroloji, çocuk psikiyatrisi, psikiyatri, algoloji, dahiliye, kadın doğum vb. bölümlerde Türk müziğiyle tedavi çalışmaları başlamış ve bu çalışmalar büyük önem kazanmıştır.⁶ Uygulamalı Müzik Terapi Derneği, Türk Tedavi Musikisi Uygulama ve Araştırma Grubu, Türk Musikisini Araştırma ve Tanıtma Grubu, Müzik Terapi Derneği gibi kuruluşlar günümüzde müzik terapi üzerine araştırmalar yapmakta, aynı zamanda müzik te-

rapiyi tanıtım amaçlı seminer ve atölye çalışmaları düzenlemektedirler.^{12,13} Çalışmamıza katılan doktorların %36,4’ü ülkemizde müzik terapi yapan kurumun bulunduğunu, %36,3’ünün bu konuyla ilgili fikrinin olmadığını, %27,3’ünün ise müzik terapi yapan herhangi bir kurumun olmadığını belirttiği saptandı.

Günümüzde müzik terapinin kullanım alanı oldukça geniştir. Özellikle psikiyatri, nöroloji, onkoloji, kardiyoloji gibi klinik alanlarda tamamlayıcı bir yöntem olarak kullanılmaktadır.^{14,15} Ayrıca müzik terapiyle alkol ve madde bağımlılığının tedavisinde de tedaviye ek olarak olumlu sonuçlar elde edildiği tespit edilmiştir.¹⁶ Sezer ve ark.nın yaptığı, katılımcıların %38,2’sinin doktorların oluşturduğu çalışmalarında tüm katılımcıların %85’inin psikiyatrik hastalıklar, %45’inin nörolojik hastalıklar, %26’sının geriatrik hastalar, %23’ünün onkolojik hastalıklarda müzik terapinin kullanılabilirliğini belirtmişlerdir.¹¹ Çalışmamızda doktorların çoğunluğu müziğin; FTR, psikiyatri, onkoloji, nöroloji ve palyatif bakım hastalarının tedavisine destek olarak kullanılabilirliğini belirtirken; dahiliye, kadın doğum, deri ve zührevi hastalıklar, ortopedi, anestezi, göz hastalıkları, pediatri ve plastik cerrahi hastalarının tedavisine destek olarak kullanılabilirliği konusunda fikrinin olmadığı tespit edildi.

Müzik terapi, bilişsel, davranışçı ve destekleyici terapilerin kullanılması ve meşguliyet tedavisi bağlamında müzikal etkinliklerin düzenlenmesiyle daha kapsayıcı bir yöntem hâline gelmiştir. Müzik ve beyin üzerine son yıllarda yapılan araştırmalar müziğin, biyolojik manada da etkili olabileceğini desteklemektedir. Müziğin; kortizol, testosteron, adrenalın, serotonin, norepinefrin, melatonin, dopamin, gibi hormonlarla; kan basıncı, nabız sayımı, solunum ritmi, solunum kalitesi gibi yaşamsal fonksiyonlar üzerindeki olumlu etkilerinin olduğunu gösteren bilimsel araştırmalar gün geçtikçe artmaktadır.² Amaral ve ark.nın 2016 yılında yaptığı metaanaliz sonucunda müzik terapinin, sistolik kan basıncı üzerine olumlu etkilerinin tespit edildiği bildirilmiştir.¹⁷ Çalışmamıza katılan doktorların %63,6’sı müziğin kan basıncı etkisini olduğunu düşünmekteydi. Müziğin, stresi ve kaygıyı azalttığı birçok bilimsel çalışmayla tespit edilmiştir.¹⁸ Çalışmamızda, doktorların %89,6’sının

bazı müzik türlerinin insanı rahatlattığını düşündüğü bulundu.

WFMT, fiziksel, duygusal, zihinsel, sosyal ve bilişsel ihtiyaçlara karşılık verebilmek için planlı bir süreçte ses, ritim, melodi ve armoniyi de kapsayan müzik ve/veya müzikal unsurların, müzik terapi uygulamalarında kullanıldığını belirtmektedir.⁵ Çalışmamıza katılan doktorların %58,4'ünün müziği oluşturan ezgi, ritim ve sözlerin terapi amaçlı kullanılabileceğini düşündüğü; %42,6'sının ise ezgi ve ritmin sözlere göre müzik terapide kullanımının daha etkili olacağını belirttiği tespit edildi.

Birçok konuda olduğu gibi müzik terapiyle ilgili kanıt dayalı veriler arttıkça, doktorların tedavilerine destek olarak hastalarını yönlendirdikleri veya bizzat kendilerinin uyguladıkları bir yöntem olarak görmeleri kolaylaşacaktır. Bu bağlamda müzik terapiyle ilgili gerek ülkemizde gerekse dünyada birçok alanda çeşitli bilimsel çalışmalar yapılmış olup, yapılmaya da devam edeceği tahmin edilmektedir. Çalışmamıza katılan doktorların %88,3'ü müzik tedavisiyle ilgili bilimsel çalışmalara ihtiyaç duyulduğunu, %11,7'sinin ise bu konuyla ilgili fikirlerinin olmadığını belirtmiştir. Müzik terapiyle ilgili bilimsel çalışmaya ihtiyaç olmadığını düşünen doktor yoktu. Çalışmaya katılan doktorların %39,9'u müzik terapiyle ilgili bilimsel çalışmaya katılmak istediği, %37,7'sinin çalışmaya katılmak istemediği, %23,3'ünün ise bu konuyla ilgili fikirlerinin olmadığını tespit edildi.

SONUÇ

Çalışmamız ile doktorların kısmen de olsa müzik terapi hakkında fikir sahibi olduğu, müziğin beden ve ruh üzerine etkilerinden haberdar oldukları söylenebilir. Ancak gerek ülkemizde gerek dünyada, müzik terapi uygulamaları hakkında yeterince bilgi sahibi olunmadığı belirlenmiştir. Çalışmamıza katılan doktorların yaklaşık 1/3'ünden fazlası günümüz tıp bilminde müzik terapinin yeri hakkında fikir sahibi

olmadığı ve sadece 1/5'inin konuyla ilgili en az bir makale okuduğu tespit edilmiştir. Çalışmamızda doktorların 1/3'ünden fazlasının yapılacak olan bilimsel çalışmalara katılmak istemeleri, müzik terapiyle ilgili bilimsel meraklarının olduğunu göstermektedir.

ÖNERİLER

Son yıllarda müzik terapiyle ilgili gerek üniversiteler bünyesinde gerekse özel merkezlerde çalışmalar yapılmakta ve toplantılar düzenlenmektedir. Bu bilimsel toplantılardan doktorların haberdar olması ve burada sunulan çalışmaların sonuçlarının doktorlara ulaştırılması konusunda gereğinin yapılması sağlanmalıdır. Özellikle müzik terapiye yönelik yapılan bilimsel çalışmalar ve toplantılardan elde edilecek kanıt dayalı bilgilerle doktorların bu konudaki farkındalığının artması, gerek hastalarını müzik terapiye yönlendirmesini gerekse konuyla ilgili yeni bilimsel çalışmaların planlanmasını sağlayabilir.

Finansal Kaynak

Bu çalışma sırasında, yapılan araştırma konusu ile ilgili doğrudan bağlantısı bulunan herhangi bir ilaç firmasından, tıbbi alet, gereç ve malzeme sağlayan ve/veya üreten bir firma veya herhangi bir ticari firmadan, çalışmanın değerlendirme sürecinde, çalışma ile ilgili verilecek kararı olumsuz etkileyebilecek maddi ve/veya manevi herhangi bir destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Bu çalışma ile ilgili olarak yazarların ve/veya aile bireylerinin çıkar çatışması potansiyeli olabilecek bilimsel ve tıbbi komite üyeliği veya üyeleri ile ilişkisi, danışmanlık, bilirkişilik, herhangi bir firmada çalışma durumu, hissedarlık ve benzer durumları yoktur.

Yazar Katkıları

Fikir/Kavram: Tasarım: Nurhan Döner Aktaş; **Denetleme/ Danışmanlık:** Nurhan Döner Aktaş; **Veri Toplama ve/veya İşleme:** Nurhan Döner Aktaş; **Analiz ve/veya Yorum:** Nurhan Döner Aktaş, Yılmaz Kahyaoğlu; **Kaynak Taraması:** Nurhan Döner Aktaş; **Makalenin Yazımı:** Nurhan Döner Aktaş; **Eleştirel İnceleme:** Yılmaz Kahyaoğlu; **Kaynaklar ve Fon Sağlama:** Nurhan Döner Aktaş.

KAYNAKLAR

1. Birkan ZI. Müzikle tedavi, tarihi gelişimi ve uygulamaları. [Music therapy, its historical development and applications]. Ankara Akupunktur ve Tamamlayıcı Tıp Dergisi. 2014;1:37-49. [\[Link\]](#)
2. Çoban A. Giriş. [Music Therapy, Music Therapy for Mental Health]. Müzikterapi, Ruh Sağlığı için Müzikle Tedavi. 1. Baskı. İstanbul: Timaş; 2005. p.27-31. [\[Link\]](#)
3. Erer S, Atıcı E. Selçuklu ve Osmanlılarda müzikle tedavi yapılan hastaneler. [Music therapy hospitals in Seljuks and Ottomans]. Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi. 2010;36(1):29-32. [\[Link\]](#)
4. Gençel Ö. Müzikle tedavi. [Music therapy]. Kastamonu Eğitim Dergisi. 2006;14(2):697-706. [\[Link\]](#)
5. Dobrzyńska E, Cesarz H, Rymaszevska J, Kiejna, A. Music therapy - history, definitions and application. Archives of Psychiatry and Psychotherapy. 2006;8(1):47-52. [\[Link\]](#)
6. Can Ü, Yılmaz B. Türkiye'de müzik terapi konusunda oluşturulmuş bilimsel yayınların incelenmesi. [Examination of scientific publications on music therapy in Turkey]. Motif Akademi Halkbilimi Dergisi. 2019;12(27):794-812. [\[Link\]](#)
7. Sackett DL, Rosenberg WM, Gray JA, Haynes RB, Richardson WS. Evidence based medicine: what it is and what it isn't? BMJ. 1996;13;312(7023):71-2. [\[PubMed\]](#) [\[PMC\]](#)
8. Yılmaz E, Çöl M. Kanıtı dayalı tıp. [Evidence based medicine]. Journal of Clinical and Analytical Medicine. 2014;5-6:537-42. [\[Link\]](#)
9. Çiğerci Y, Kurt H, Çelebi Ş. Tamamlayıcı bakım ve alternatif tedavi yöntemi olan müzik terapiye ilişkin sağlık profesyonellerinin görüşleri. [Opinions of health professionals on music therapy as a supplementary care and alternative treatment method]. Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi. 2016;2(4):13-26. [\[Link\]](#)
10. Dündar S. Pediatri kliniğindeki hemşire ve doktorların, müziğin klinikte kullanımı hakkındaki düşünceleri. [The thoughts of nurses and doctors in pediatric clinics upon the application of music in clinics]. ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi. 2011;12(3):11-5. [\[Link\]](#)
11. Sezer TB, Sezer Ö, Toprak D. Müzikoterapi hakkında ne biliyoruz? [What do we know about music therapy?]. Konuralp Tıp Dergisi. 2015;7(3):167-71. [\[Link\]](#)
12. Gündüz K. Müzik terapi dernekleri. [Music therapy associations]. Online Journal of Music Sciences. 2020;5(1):54-82. [\[Link\]](#)
13. Yılmaz B, Can ÜK. Türkiyede'de müzik terapi uygulamalarında kullanılan müzikler. [The music used in music therapy practice in Turkey]. OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi. 2019;13(19):592-620. [\[Link\]](#)
14. Uyar M, Akın Korhan E. Yoğun bakım hastalarında müzik terapinin ağrı ve anksiyete üzerine etkisi. [The effect of music therapy on pain and anxiety in intensive care patients]. Ağrı. 2011;23(4):139-46. [\[Link\]](#)
15. İmseytoğlu D, Yıldız S. Yenidoğan yoğun bakım ünitelerinde müzik terapi. [Music therapy in neonatal intensive care unit]. İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi. 2012;20(2):160-5. [\[Link\]](#)
16. Çoban A. [Music Therapy, Music Therapy for Mental Health]. Müzikterapi, Ruh Sağlığı için Müzikle Tedavi. 1. Baskı. İstanbul: Timaş; 2005. p.222.
17. do Amaral MA, Neto MG, de Queiroz JG, Martins-Filho PR, Saquetto MB, Oliveira Carvalho V. Effect of music therapy on blood pressure of individuals with hypertension: a systematic review and meta-analysis. Int J Cardiol. 2016;1; 214:461-4. [\[PubMed\]](#)
18. Boşnak M, Kurt AH, Yaman S. Beynimizin müzik fizyolojisi. [Music physiology of our brain]. KSÜ Tıp Fak Derg. 2017;12(1):35-44. [\[Link\]](#)